

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.V.20.245/2016/4.

A tanács tagjai:

Dr. Bartal Géza a tanács elnöke

Dr. Farkas Attila előadó bíró

Dr. Simonné Dr. Gombos Katalin bíró

A felperes:

...

A felperes képviselője:

Dr. Éless Tamás ügyvéd

Dr. Bereczky Dániel ügyvéd

Az alperes:

...

Az alperes képviselője:

... jogtanácsos

A per tárgya:

Kezesi helytállási kötelezettség

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 9.Pf.20.058/2014/7/II.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 39.P.25.677/2012/12.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt az alperes részére 1.500.000 (Egymillió-ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 3.500.000 (Hárommillió-ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A perben nem szereplő ... Zrt. (korábbi nevén: ... Zrt.) és a ... Zrt. között 2001. március 5-én többcélú hitelkeret-szerződés jött létre, amelyet a szerződő felek több ízben módosítottak, végül 2006. augusztus 28-án a módosításokkal egységes szerkezetbe

foglaltak. A szerződés alapján a pénzügyintézet az adós részére 1.160.000.000 forint hitelkeretet állapított meg, amelynek terhére egyedi kölcsönszerződések megkötését, bankgaranciák kibocsátását és egyéb hitelműveletek nyújtását vállalta.

- [2] A szerződéssel összefüggésben a pénzügyintézet a ... Zrt-vel szemben fennálló követeléseit biztosítására a részvénytársaság képviselőjével, ... 2006. augusztus 28-án óvadéki szerződést kötött, amelynek értelmében ... 2006. szeptember 6-án 225.000.000 forintot helyezett el a pénzügyintézet zárolt fedezeti számláján, amelyből a pénzügyintézet az adós külön értesítése nélkül jogosult volt a biztosított követeléseket közvetlenül kielégíteni. A hitelügyletek biztosítására ... készfizető kezességet is vállalt.
- [3] A hitelkeret-szerződésből eredő követelések biztosítékként a szerződés megkötésével egyidejűleg a pénzügyintézet és az alperes között is kezességi szerződés jött létre, amelyet a hitelkeret-szerződés minden módosításakor megszüntettek és helyette újabb és újabb kezességi szerződést kötöttek a hitelkeret-szerződés megváltozott tartalmának megfelelően. A legutóbbi, 2006. szeptember 6-án létrejött kezességi szerződésben az alperes a hitelkeret-szerződéshez kapcsolódó kölcsönszerződések és a kiadott bankgaranciák alapján az adóst terhelő kötelezettségek, valamint a bankgarancia összegének 57 %-áig terjedő készfizető kezességet vállalt.
- [4] A ... Zrt. adós ellen 2007. november 29-i kezdő időponttal felszámolási eljárás indult.
- [5] Az ... Zrt. 2007. december 4. és 2008. augusztus 1. között a ... által óvadékkul adott 225.000.000 forintot teljes egészében lehívta a ... Zrt-vel szembeni követeléseit érvényesítéseként. ... az ennek következtében reá átszállt követelést határidőben bejelentette a ... Zrt. felszámolójának, majd fennmaradt biztosítékaival együtt 2012. október 29-én a felperesre engedményezte.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [6] A felperes keresetében a ... Zrt-vel szembeni követelést biztosító kezességvállalásra hivatkozással 128.250.000 forint és járulékai megfizetésére kérte az alperest kötelezni.
- [7] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Többek között arra hivatkozott, hogy a kezességi szerződés részét képező üzletszabályzata értelmében a felperes jogelődeinek a ... Zrt. felszámolásának kezdő időpontjától számítva hat hónapjuk volt a kezesség beváltására. Miután e határidőt elmulasztották, a kezességi szerződésen alapuló igényt vele szemben nem érvényesíthetnek.

Az első- és másodfokú ítélet

- [8] Az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetet elutasította, a másodfokú bíróság pedig az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

- [9] A jogerős ítélet indokolása szerint az alperes üzletszabályzata bankgaranciához kapcsolódó készfizető kezességvállalás esetén az adóshoz intézett fizetési felszólítás keltétől, egyebekben pedig a felszámolási eljárás megindításától számítottan hat hónapot biztosított a kezesség beváltására. Az üzletszabályzat előírásai pedig a perbeli esetben is irányadóak, az üzletszabályzat ugyanis mint általános szerződési feltétel külön figyelemfelhívó tájékoztatás és elfogadás nélkül is a kezességi szerződés részévé vált, mivel a szerződés alanyai, az ... Zrt. és az alperes korábban már számos alkalommal szerződtek egymással és ennek során az üzletszabályzatot is alkalmazták. A ... Zrt.-vel szembeni felszámolási eljárás megindításától számított hat hónapon belül pedig a felperes jogelődje a lejárt kölcsöntartozásból eredő igényét nem váltotta be, és nem került sor a hitelezői igénybejelentéstől számított hat hónap alatt a bankgaranciával kapcsolatos megtérítési igény beváltására sem. A kezesség érvényesítésére nyitva álló hat hónapos határidő tehát a felperes keresetindításáig a hitelkeret-szerződésből eredő valamennyi követelés esetében eredménytelenül eltelt. A határidőre az elévülés szabályai nem vonatkoznak, így a felperes megalapozottan az elévülés nyugvására sem hivatkozhat. Az alperes az időben korlátozott készfizető kezességvállalására tekintettel ezért alappal tagadta meg a felperes követelésének teljesítését.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [10] A jogerős ítélet ellen - annak hatályon kívül helyezése és elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatása és a keresetének helyt adó döntés meghozatala, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítása, harmadlagosan pedig az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatása és az alperes 29.014.112 forint megfizetésére kötelezése iránt - a felperes élt felülvizsgálati kérelemmel.
- [11] Kifejtette, hogy a jogerős ítélet sérti a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 205/B. § (2) bekezdését, 207. § (2) bekezdését, 228. § (3) bekezdését, 324-327. §-ait, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 164. § (1) bekezdését.
- [12] Érvelése szerint annak megítéléséhez, hogy az alperes üzletszabályzata a perbeli kezességi szerződés részévé vált-e, nem elegendő annak megállapítása, hogy a szerződő felek korábban számos hasonló tartalmú szerződést kötöttek egymással, hanem azt is vizsgálni kellett volna, hogy az üzletszabályzat külön kifejezett figyelemfelhívás és elfogadás alapján valamely korábbi szerződés részévé vált-e. Ha ugyanis ez nem történt meg, az üzletszabályzat a jelen kezességi szerződésnek sem lehet része. Megjegyezte, hogy a bizonyítási kötelezettség e vonatkozásban az alperest terhelte, bizonyítást azonban az alperes erre nézve nem ajánlott fel, a bíróság pedig nem folytatott le. A kezesség beváltásának

korlátozására vonatkozó, az alperes üzletszabályzatában foglalt kikötések az álláspontja szerint nem felelnek meg a kezességi szerződések esetében szokásos szerződési gyakorlatnak sem. Így az üzletszabályzat - miután külön figyelemfelhívó tájékoztatás és elfogadás e vonatkozásban nem vitásan nem történt - nem vált a kezességi szerződés részévé, a jogvita elbírálása során nem alkalmazható.

- [13] Előadta továbbá, hogy az üzletszabályzatban megjelölt hat hónapos határidő - miután ennek kapcsán jogvesztésről nem rendelkeztek - szükségképpen elévülési jellegű, az elévülés pedig mindaddig, amíg jogelődje az üzletszabályzatot, a kezesség beváltására vonatkozó feltételeket meg nem ismerte, nyugodott. Az alperessel szembeni igényérvényesítésre ezért szerinte abban az esetben is határidőben sor került, ha az üzletszabályzat a kezességi szerződés részévé vált és azt irányadónak kell tekinteni. A bankgarancián alapuló követelésekre vonatkozóan az üzletszabályzat egyébként is speciális rendelkezéseket tartalmaz, az ilyen követelések esetében ugyanis a kezesség beváltásának időpontja nem a felszámolási eljárás megindításához, hanem a hitelező ... Zrt-től származó fizetési felszólításhoz kapcsolódott. A pénzügyintézet azonban ilyen fizetési felszólítást e követelés kapcsán nem bocsátott ki a ... Zrt-vel szemben és hitelezői igényként sem jelentette be ezt a követelést a gazdasági társasággal szemben indult felszámolási eljárásban. A bankgarancián alapuló követelés esetében ezért a hat hónapos határidő nem alkalmazható, az igényérvényesítés elkésettsége nem állapítható meg.
- [14] Végül arra hivatkozott, hogy az igényérvényesítés határidejét a felszámolás kezdő időpontjához kapcsoló üzletszabályzatbeli rendelkezés mint ellentmondásos és jogellenes feltétel előírása, a Ptk. 228. § (3) bekezdése értelmében semmis. Ez a kikötés ezért a jogvita elbírálása, az igényérvényesítés határidejének számítása során emiatt sem alkalmazható.
- [15] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult.
- [16] A felperes a felülvizsgálati kérelmét a felülvizsgálati tárgyaláson szóban kiegészítette azzal, hogy szerinte az alperes üzletszabályzatának a hat hónapos határidőre vonatkozó kikötése az irányadó versenyjogi előírások megsértésének következtében mint nyilvánvalóan a jóerkölcshöz ütköző kikötés semmis.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [17] A felülvizsgálati kérelmet a Pp. 273. § (5) bekezdése értelmében a felülvizsgálati határidő elteltét követően nem lehet megváltoztatni, így újabb, korábban meg nem jelölt jogszabálysértésekre hivatkozásokkal sem lehet kiegészíteni. A Kúria ezért a felperesnek a csupán a felülvizsgálati tárgyaláson előadott, az írásban előterjesztett felülvizsgálati kérelemben nem szereplő hivatkozását érdemben nem vizsgálhatta.

- [18] Az így elbírált felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.
- [19] A Kúria a felülvizsgálati eljárás eredményeként megállapította, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okból nem jogszabálysértő.
- [20] Az ... Zrt. és az alperes között 2006. szeptember 6-án létrejött kezességi szerződés 6. pontja kimondja, hogy a készfizető kezes alperes helytállási kötelezettségének feltételeire és a kezesség beváltásával kapcsolatos eljárásra a szerződésben nem szabályozott kérdésekben az alperes üzletszabályzata 7. pontjának rendelkezéseit kell alkalmazni. Az üzletszabályzat 7.2. pontja pedig akként rendelkezik, hogy a hitelező pénzügyi intézmény - többek között - akkor jogosult a készfizető kezesség beváltására, vagyis akkor érvényesítheti a kezességi szerződésen alapuló követelését, ha a hitelszerződést szabályszerűen felmondta, vagy a hitelszerződésben meghatározott utolsó törlesztőrészlet megfizetésének elmulasztása esetén a kötelezettet a teljesítésre felhívta, vagy a bankgarancia szerződés kötelezettjét (a megbízót) felhívta a teljesítésre, vagy amikor az adós ellen felszámolási eljárás indult. A készfizető kezesség az utolsó törlesztőrészlet elmulasztásának a hitelszerződésben meghatározott időpontjától, vagy a hitelszerződés felmondásának keltétől, vagy bankgaranciához kapcsolódó készfizető kezességvállalás esetén az adóshoz intézett fizetési felszólítás keltétől vagy a felszámolási eljárás megindításától számított hat hónapon belül váltható be.
- [21] Az alperes üzletszabályzata a Ptk. 205/A. § (1) bekezdése értelmében - a bíróság helyes megállapításának megfelelően - általános szerződési feltétel.
- [22] Az általános szerződési feltétel a Ptk. 205/B. § (1) bekezdése szerint akkor válik a szerződés részévé, ha alkalmazója lehetővé tette, hogy a másik fél annak tartalmát megismerje, és ha azt a másik fél kifejezetten vagy ráutaló magatartással elfogadta. Arról az általános szerződési feltételről, amely a szokásos szerződési gyakorlattól, a szerződésre vonatkozó rendelkezésekről lényegesen vagy valamely korábban a felek között alkalmazott kikötéstől eltér, a másik felet a Ptk. 205/B. § (2) bekezdése alapján külön tájékoztatni kell. Az ilyen feltétel csak akkor válik a szerződés részévé, ha azt a másik fél - külön figyelemfelhívó tájékoztatást követően - kifejezetten elfogadta.
- [23] Az alperes üzletszabályzatának a kezesség beváltására vonatkozó rendelkezéseivel kapcsolatban külön figyelemfelhívó tájékoztatásra és kifejezett elfogadásra nem került sor. A per adatai szerint azonban a szerződő felek korábban számos alkalommal azonos tartalmú kezességi szerződéseket kötöttek már egymással, a kezesség beváltására vonatkozó üzletszabályzatbeli előírások tehát megfeleltek a közöttük alkalmazott kikötéseknek. Az üzletszabályzatban foglaltak ezért a Ptk. 205/B. § (1) és (2) bekezdése értelmében külön figyelemfelhívó tájékoztatás és kifejezett elfogadás nélkül is a 2006. szeptember 6-án kelt kezességi szerződés részévé váltak. További bizonyításra, a korábbi

kezességi szerződéseknek a felülvizsgálati kérelemben előadottak szerinti vizsgálatára e vonatkozásban a Ptk. 205/B. § (2) bekezdésének helyes értelme szerint nem volt szükség. Mivel pedig a kezesség beváltására vonatkozó üzletszabályzatbeli rendelkezésekhez hasonló kikötéseket a szerződő felek korábbi szerződéses kapcsolatuk során is alkalmaztak, nem volt jogi jelentősége és így szükségtelen volt annak vizsgálata is, hogy ezek a kikötések a kezességi szerződések esetében általában szokásos szerződési gyakorlatnak megfelelnek-e.

- [24] Az így a szerződés részét képező üzletszabályzat a felülvizsgálati kérelemben kifejtettekkel ellentétben éppen a követelés esedékessé válásához kapcsolja az adós felszámolása esetén a kezesség beváltásának határidejét, a felszámolás kezdő időpontjában ugyanis a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 35. § (1) bekezdése alapján a gazdálkodó szervezet valamennyi tartozása esedékessé válik. Nem jogellenes, nem ellentmondásos ezért az üzletszabályzat 7.2. pontjának azon rendelkezése, amely az adóssal szembeni felszámolási eljárás megindulásától számított hat hónapon belül teszi lehetővé a kezesség beváltását.
- [25] Nem észlelte a Kúria az üzletszabályzat 7.2. pontja esetében egyéb semmisségi ok fennállását sem. A semmisség hivatalbóli észlelésére ugyanis akkor kerülhet sor, ha a semmisség a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján kétséget kizáróan megállapítható. Bizonyítási eljárás az észlelni vélt semmisségi ok megállapítása érdekében hivatalból nem folytatható le, és erre az alsóbb fokú bíróságok sem utasíthatók [2/2010. (VI.28.) PK vélemény 4. pont]. A perben rendelkezésre álló bizonyítékok pedig nem igazolják a kezesség beváltására vonatkozó üzletszabályzatbeli kikötések semmisségét.
- [26] A Ptk. 324-327. §-ai az elévülést keresetelévülésként szabályozzák, az elévülési idő tehát az a határidő, amely alatt a jogosult állami kényszert vehet igénybe követelése érvényesítésére. Az üzletszabályzat 7.2. pontja viszont nem a kezes alperessel szembeni keresetindítási határidőt kívánja a Ptk. 325. § (2) bekezdése alapján a Ptk. 324. § (1) bekezdésében foglaltaktól eltérően szabályozni, hanem a kezesi helytállás időbeli határát állapítja meg. Erre az időtartamra ezért az elévülés Ptk.-beli szabályai - a másodfokú bíróság helyes megállapításának megfelelően - nem irányadóak.
- [27] Erre figyelemmel csupán megjegyzi a Kúria, hogy a felülvizsgálati kérelemben megjelölt körülmény nem is alkalmas az elévülés nyugvásának előidézésére. Az ugyanis, hogy a felperes jogelődje nem tájékozódott a kezességi szerződés, és a szerződés szövegében számos helyen hivatkozott, a szerződés részét képező üzletszabályzat tartalmáról, nem tekinthető olyan menthető oknak, amely az igényérvényesítés akadályát képezhetné. Ha pedig a követelés eredeti jogosultja, az ... Zrt. zárta el a felperes jogelődjét a kezességi szerződés és az üzletszabályzat megismerésétől, ez a körülmény szintén nem idézheti elő a kezessel

szembeni követelés elévülésének nyugvását, hanem legfeljebb az eredeti jogosulttal szembeni fellépésre adhat alapot, tehát az eredeti jogosult és a felperes jogelődje egymás közötti viszonyára tartozó kérdés.

- [28] A kölcsöntartozásokból eredő követelés esetében a kezesség beváltásának határideje az üzletszabályzat 7.2. pontja értelmében a ... Zrt-vel szembeni felszámolási eljárás megindulásától számított hat hónap, a bankgaranciához kapcsolódó igény esetében pedig a ... Zrt. adóshoz intézett fizetési felszólítás keltétől számított hat hónap volt.
- [29] Az első, a felszámolás megindulásától számított hat hónapos határidő nem vitásan a kezesség beváltása nélkül eltelt. A bankgaranciák alapján teljesített kifizetésekből eredő követelése teljesítésére viszont az ... Zrt. a rendelkezésre álló adatok szerint nem szólította fel a ... Zrt-t, és e vonatkozásban hitelezői igénybejelentést sem tett. A felperes jogelődje azonban - miután a pénzügyi követelése az általa nyújtott óvadék tárgyából nyertek kielégítést - a Ptk. 271/A. §-a folytán alkalmazandó Ptk. 259. § (1) bekezdése értelmében mindegyik követelést törvényi engedményesként érvényesíthette a ... Zrt-vel, illetve a kezességi szerződés alapján az alperessel szemben. A törvényi engedmény nem keletkeztet új követelést, az engedményes tehát ugyanazt a követelést érvényesíti, amelyet az eredeti jogosult. A felperes jogelődje pedig nem vitatottan bejelentette a bankgaranciák alapján teljesített kifizetésekből eredő, reá átszállt követelést a ... Zrt. ellen indult felszámolási eljárásban. Ez a hitelezői igénybejelentés megfelel az üzletszabályzat 7.2. pontjában előírt fizetési felszólításnak, így az igénybejelentéssel a készfizető kezes alperessel szembeni fellépés, a kezesség beváltásának az üzletszabályzat 7. pontjában szabályozott lehetősége is megnyílt. Az ezt követő hat hónapon belül azonban a kezesség beváltása e követelés esetében sem történt meg.
- [30] A kezességi szerződés alapján ezért a felperes az alperessel szemben igényt megalapozottan nem érvényesíthet. A bíróság erre figyelemmel a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályok megsértése nélkül rendelkezett a kereset elutasításáról.
- [31] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [32] A felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint köteles az alperes jogtanácsosi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költségét megfizetni.
- [33] A felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.
- [34] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a felperes kérelmére a Pp. 274.

§ (1) bekezdése értelmében tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2016. június 23.

. Bartal Géza s.k. a tanács elnöke, Dr. Farkas Attila s.k. előadó
bíró, Dr. Simonné Dr. Gombos Katalin s.k. bíró